

HÖGSKOLAN FÖR LÄRANDE
OCH KOMMUNIKATION
HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Tenhults IF

En historisk studie av framgången hos den lilla föreningen i
det lilla samhället.

Michael Nymoén

B-uppsats 7.5 hp i Historia
VT 2008

Examinator:
Hans-Olof Ericson

Innehållsförteckning

1. Inledning	2
1.1 Val av ämne	2
1.2 Syfte	2
1.3 Frågeställning	3
1.4 Metod	3
1.5 Material	4
1.6 Avgränsningar	4
1.7 Litterära exempel på tidigare forskning	4
2. Bakgrund	5
2.1 Fotbollens historia	5
2.1.1 Internationellt	5
2.1.2 Svensk fotboll	6
2.2 Stationssamhället Tenhult	7
3. Undersökning	9
3.1 Tenhults IF	9
3.2 Succéåren 1992-1996	12
4. Sammanfattningen	15
5. Källförteckning	17
5.1 Källor	17
5.2 Litteratur	18

1. Inledning

1.1 Val av ämne

Jag har i hela mitt liv varit oerhört idrottsintresserad. Har i stort sätt följt all tänkbar sport som figurerat i media. Detta har gett många gråa hår och stunder av ren depression, men också är oerhörd glädje och euforisk känsla som kan vara länge. Fotboll är dock min riktigt stora passion. Jag har spelat så länge jag kan minnas, dels på riktiga planer men också på en bakgård, cementgolv, leråker m.m. Jag har även själv spelat på elitnivå i Göteborgs Atlet och Idrotts Sällskap, och det var fotbollen som tog mig till Jönköping en gång i tiden. Har i staden spelat för IK Tord, men valde att avsluta min aktiva karriär i ett litet samhälle strax utanför Jönköping, nämligen Tenhult. När jag tog det mycket jobbiga beslutet att lägga skorna på hyllan, blev jag erbjuden tränarjobbet i klubben. Där är vi idag då uppsatsen skrivs.

Under processen att välja ämne till min b-uppsats hade jag många idéer som antingen förkastades av mig själv eller av min handledare av den enkla anledningen att det skulle ha varit svårt att genomföra. Men med ett tränarjobb i Tenhults IF växte också fram ett större intresse av att titta historiskt på klubben. Det som intresserar mig mest är av vilka personer och av vilka anledningar till att klubben grundades, hur det sportsliga arbetet och eventuella resultat sett ut igenom åren. Jag vill försöka förstå hur en så liten klubb från ett så litet samhälle kan avancera och ligga kvar på relativt hög nivå. Jag vill också få en historisk överblick på en klubb som snart existerat i mäktiga 100 år.

1.2 Syfte

Syftet med uppsatsen är att historiskt och översiktligt beskriva klubben Tenhults IF, att kartlägga viktiga händelser som format klubben till vad den är idag. Ett ytterligare syfte är att hitta en eller flera faktorer som spelat in när klubben gått från de lägre divisionerna till dagens div. 2. Ett mera administrativt motiv är att genom att leta och sammanställa material och därmed lägga en grund för den jubileumsskrift som kommer att ges ut vid klubbens 100-års jubileum år 2012.

1.3 Frågeställning

Det finns tre frågeställningar som jag skall försöka besvara. Den första handlar om klubbens framväxt och fortsättning.

– Hur ser den historiska utvecklingen av Tenhults IF ut?

Den andra frågeställningen som undersökningen skall försöka ge svar på handlar om åren 1992-1996 då föreningen avancerade 3 divisioner. Undersökningen skall försöka ge svar på;

– Varför blev Tenhults Idrottsförening så framgångsrika mellan åren 1992-96?

Tidigare år har laget pendlat i divisionerna. Efter de framgångsrika åren har man stabiliserats.

– Finns det någon förklaring till att framgången inte bara blev tillfällig?

1.4 Metod

Under detta arbete kommer jag att göra en bakgrundsstudie om internationell, svensk och lokal fotboll för att kunna beskriva fotbollens utveckling historiskt och även en inblick av framväxten av samhället Tenhult. För att få svar på mina frågor kommer jag att göra en arkivstudie för att försöka få fram historik och även förklaringar på hur laget kunde utvecklas och avancera på 1990-talet, samt ta hjälp och samtala med de människor som levt med klubben i hela sina liv och ta del av det material de har. Som primärt källmaterial kommer Tenhults IF: s arkiverade material stå för.

De metodiska problemen är att få fram information från protokoll och verksamhetsberättelser som verkligen kan besvara frågeställningarna. Som regel skriver man protokollen kort och formellt vilket ibland skapar problem i tolkningen och mycket information kring besluten kommer inte med. Intervjun med "det äldre gardet" och spelaren som var med under de år jag undersöker, är till för att kunna bekräfta eller utöka den informationen runt föreningens avancemang. Det metodiska problemet med en intervju om saker som skedde för över 20 års sedan är att minnesbilden tenderar förändras över tid.

Ett ytterligare problem är att på folkrörelsearkivet finns bara protokoll inlämnat från klubben från år 1962. Även vissa årgångar efter det saknas också. Verksamhetsberättelser finns från mitten på 1930-talet. Problemet blir att utgå från primärkällor de första åren av klubbens historia. Ett detektivarbete bland gamla lådor och kassavalv i klubbstugan på jakt efter de

saknade åren kommer att utföras. En avstämning av de jubileumsskrifter som finns kommer att utföras och får i vissa fall fungera som ställföreträdande källor.

En del information som framkommit från artiklar eller intervjuer har jag använt som vägledning för att sedan gå till primärkällorna, dvs. protokollen, för verifiering.

1.5 Material

Det arkivmaterial som finns på folkrörelsearkivet och det som eventuellt finns i idrottsklubbens egna arkiv kommer vara de primärkällor som används. Jag kommer även att använda två olika jubileumsskrifter, 70- och 75-år, som en guide och filter av information och även ibland som direkt källmaterial. Även en gruppintervju med tre veteraner i föreningen och en intervju med en spelare som var med under åren 1992-1996 ingår i materialet. Till detta kommer jag även att använda kompletterande litteratur.

1.6 Avgränsningar

I bakgrundsmaterialet om klubbens historia kommer det inte att finnas någon avgränsning tidsmässigt. Däremot vad som anses som viktiga beslut angående klubbens verksamhet kan bli till viss del subjektivt och då också personligt avgränsat. För att vara ett viktigt beslut för klubbens räkning anser jag att det bör leda till en markant och synlig förändring. T.ex. en omstrukturering av styrelsearbetet anses säkerligen av de initierade som ett viktigt beslut men för allmänheten mindre intressant, och kommer därför inte nämnas i detta arbete.

I försöket att besvara den andra frågeställningen kommer en avgränsning att vara under den epok som fotbollslaget tog sig från div.6 till div.3 under en 5-årsperiod mellan 1992-1996 plus några innan för att kunna se vad som föregår avancemanget i divisionerna.

1.7 Litterära exempel på tidigare forskning

Forskningsläget för fotbollsklubbar och andra idrottsklubbar är relativt stort. I källmaterialet ingår bl.a. Torbjörn Anderssons avhandling *Kung Fotboll*. Tomas Petterssons *Den svengelska modellen* som kom ut 1993, behandlar svensk fotboll i omvandling under efterkrigstiden är ytterligare ett forskningsarbete runt fotbollen. Det är dock så att forskningen oftast sker antingen ur ett för klubben personligt jubileumssyfte eller runt de högsta ligorna och de mest framgångsrika lagen. En objektiv forskning om lag i lägre serier i Sverige existerar inte. Erik

Bengtssons *Fotboll på lördag. Anteckningar från ligan* serien kom ut 1971 behandlar de lägre serierna men är ingen forskningsbok. Det är också väldigt svårt att få tag i något övergripande arbete om idrottsklubbar överhuvudtaget. De tidigare minimala studier som finns om Tenhults IF har publicerats som nämnt i de jubileumsskrifter som utgivits vid klubbens 70 och 75-års dag.

2. Bakgrund

2.1 Fotbollens historia

2.1.1 Internationellt

Ordet fotbolls ursprungliga innebörd användes för att skilja på dem som spelade till fots och till dem som spelade från hästryggen.¹ Bollspel som företeelse kan dock spåras till urminnes tider. Arkeologiska fynd från faraonernas Egypten, antikens Grekland till det gamla Kina ger otaliga bevis för detta. Sparkspelet "Tsu chu" i Kina går att datera så långt tillbaka i tiden som 2500 f.kr.² På den amerikanska kontinenten hade de olika indianfolken, och även längst i norr inuiterna, sina egna former av bollspel. "Aqsaqtuk" spelades av inuiterna på snö eller is och gick ut på att försvara sitt mål. Antal spelare och storleken på spelplan kunde variera. I sin utformning liknar inuiternas bollspel den folkfotboll i England som var föregångare till den moderna fotbollen.³ I Europa och då först och främst i Frankrike och Italien förekom också fotbollsliknande spel. I Florens under medeltiden spelade två 27-mannalag spelet "Calcio" där bollen fick sparkas eller slås med knytnävarna men inte bäras. I Frankrike var det utmärkande draget att bollen skulle sparkas.⁴

På 1200-talet i England började ett fotbollsliknande men våldsamt spel utövas på ängar och vägar. Spelen var populära bland allmänheten men förbjöds av flera kungar, bl.a. Edvard II. I en proklamation 1314 konstaterade kungen "djävulskapet" fotboll och förbjöd allt spel med stor boll inom Londons stadsgränser. Spelen fortsatte trots förbudet och 1634 talades det om "the heroic game called football", som spelades på trånga gator som t.ex. Crooked Lane i London. Ofta var antalet spelare i lagen olika. Spelet gick ut på att driva bollen genom motståndarnas mål. Spelet var mycket hårt och olycksfall var vanliga och ibland t.o.m.

---

¹ Jönsson Å, 2006, sid 12

² Jönsson Å, 2006, sid 11

³ Jönsson Å, 2006, sid 11-12

⁴ Jönsson Å, 2006, sid 13

dödsfall. Det hade därför dåligt anseende och förbuden fortsatte.⁵ På 1700-talet avtog intresset för detta spel och i början av 1800-talet förekom det endast i vissa städer som Chester, Derby och Kingston-upon-Hull.⁶

1855 är ett historiskt viktigt årtal ur fotbollens synvinkel, då den första fotbollsklubben i modern bemärkelse bildades i Sheffield.⁷ Åtta år senare den 26 oktober 1863 samlades ett tiotal gentleman på The Freemason's Tavern i London och bildade den första organisationen för fotboll, Football Association. Det största beslutet var att bryta liknelserna med rugby och skapa en gemensam väg och regelförordning för fotbollen. Den moderna fotbollen var född.⁸

2.1.2 Svensk fotboll

När den engelska varianten av fotboll började exporteras ut i Europa och övriga världen var Sverige relativt sena med att ta del av det nya spelet. Hos våra grannar i Danmark existerade redan 1878 en Football Club i Köpenhamn, nästan ett decennium tidigare än i Sverige.

Förklaringen till det låg i att Danmark under denna tid hade starka band med England både i fråga om handelsförbindelser och inom kultur, medan Sverige var mera Tysklandsvänligt.⁹ Visserligen hade bollklubbar bildats, främst i storstäderna, Göteborg 1875 och Stockholm 1879, men skillnaden på rugby och fotboll var till en början inte speciellt tydliga.¹⁰

De första generella fotbollsreglerna i Sverige skrevs, trycktes och presenterades 1885. Bakom initiativet låg klubbar från Göteborg, Stockholm och Visby.¹¹

Viktor Balck, den svenska idrottsrörelsens fader, blev den entusiast som lyfte fram, preciserade och skapade en nyfikenhet och popularitet runt fotbollen med sin bok *Illustrerad Idrottsbok* som gavs ut 1896.¹² År 1889 bildades Halmstads Bollklubb, som inte har någon gemensam historia med dagens allsvenska HBK, och var den första svenska bollspelsklubb efter engelskt mönster. Och året efter spelades den första internationella fotbollsmatchen på

---

⁵ Jönsson Å, 2006, sid 15-24

⁶ *Nationalencyklopedin*, 2008, sökord: "fotboll+historia"

⁷ Ahlner S R, 1979, sid 8

⁸ Jönsson Å, 2006, sid 33-48

⁹ Jönsson Å, 2006, sid 203

¹⁰ Jönsson Å, 2006, sid 203

¹¹ Nordström G Z, Nordström J, Nordström M, 1981, sid 24

¹² Andersson T, 2002, sid 61-62

Tivolitorget i Halmstad mellan hemmalaget och Köpenhamns Akademie Bollklubb inför ett par tusen åskådare.¹³

Nu började intresset öka och i takt med det även spaltmetrar i dagstidningarna. Den 11 oktober upplyste Sydsvenska Dagbladet att uppvisning i fotbollsspel skulle äga rum på Malmö Velocipedklubbs bana. Uppvisningen blev en succé och fotbollen tog ordentlig fart i Sydsverige. I Malmö tog man helt till sig den engelska modellen, inte bara när det gällde regler, utan även angående spelperiod. Man valde följdaktningen att spela på vinterhalvåret.¹⁴

De regionala skillnaderna för fotbollens intåg var ganska påtagliga. I Malmö och i Göteborg var det brittiska inflytandet stort och man anammade snabbt nya influenser, men även i städer som Gävle, Eskilstuna, Västerås och Köping fick fotbollen snabbt fäste.¹⁵ I Stockholm tog det dock viss tid att introducera det nya bollspelet. Linggymnastiken som var 1800-talets vägledande idrottsverksamhet, man talar ofta om linggymnastikens hegemoni inom det kroppskulturella fältet, hade starka rötter i huvudstaden. Rörelsen stod för den maskulina stereotypen och utmanades nu av den otyglade fotbollspelaren.¹⁶ På 1890-talet började fotbollsklubbarna bildas eller som i AIK och Djurgårdens fall starta falanger med fotboll i sina idrottsföreningar. 1896 korades Örgryte till första svenska mästararna i fotboll.¹⁷

Kring sekelskiftet fick fotbollen sitt definitiva genombrott. En pokal sattes upp av Clarence von Rosen och utgjorde priset i den nationella tävlingen. Gefle fick den första inteckningen. Intresset ökade, fler matcher anordnades och en administrativ organisation runt fotbollen växte fram. Fotbollen hade kommit till Sverige för att stanna.¹⁸

2.2 Stationssamhället Tenhult

Stationssamhället Tenhult räknar sin egen början från när den södra stambanan började användas. Invigningståget mellan Jönköping - Nässjö passerade Tenhult den 1 december 1864. Tenhults samhälle är från början byggt på ägorna till Tenhults herrgård samt byarna Häljaryd och Mjälaryd.¹⁹

---

¹³ Jönsson Å, 2006, sid 206

¹⁴ Jönsson Å, 2006, sid 208-209

¹⁵ Jönsson Å, 2006, sid 209-211

¹⁶ Andersson T, 2002, sid 65

¹⁷ Jönsson Å, 2006, sid 212

¹⁸ Jönsson Å, 2006, sid 212-215

¹⁹ Jubileumsskrift, *Tenhults Idrottsförening 75 år*, 1987, sid 23

I början upprättades det inom det område, som idag utgör stadsplanen, ett tiotal fastigheter. I tillägg till dessa fann också tre "knektatorp" och fem jordbruksfastigheter tillhörande Häljaryd. Fram till sekelskiftet ökade bebyggelsen i Tenhult i medeltal med en fastighet per år.²⁰

Två näringsgrenar med arbetsfältet utanför samhället har satt sin prägel på Tenhult. Det var torvupptagningen väster om Åkerby och brytningen av brunsten i Ödestugu socken. Torven forslades i balar på en 2.5 km lång linbana ner till Tenhults station för att sedan skickas vidare i landet. Den åtråvärda malmen forslades på Spexarydsbanan som byggdes 1906, genom marker i Grenåsa, Hundhults, Hults och Mjälaryd till Tenhults station där tippvagnarna kunde lasta sitt innehåll direkt i vagnarna på stambanan.²¹

Samhällsbildningen och det faktum att det expanderade gjorde det nödvändigt med affärer. Tenhult blev snart ett handels- och industricentrum för bygden. Vid det som idag heter Centrumvägen som gick från stationen och norrut, blomstrade ett antal affärer. Det fanns flera livsmedelsaffärer, en charkuteriaffär, en skoaffär, kaféer, blomsterhandel, färgaffär och möbelaffärer m.m.²² Den första speceriaffären, det första charkuteriet och det första bageriet låg i vad som kallades Tullen, historiskt en central punkt där de gamla vägarna från Kalmar och Eksjö stötte samman. Idag står här en minnessten som förr utmärkte gränsen för fredsmilen.²³ Fredsmil innebar att frälsebönder bosatta inom ett visst avstånd från en adlig gård, som regel en mil, var befriade från krigstjänst och andra pålagor.²⁴ Butiksverksamheten hade sin höjdpunkt på 1950/60-talet. Successivt upphörde butikerna en efter en till förmån för köpcentrum i Jönköping som geografiskt ligger en mil närmare Vättern. Tenhult var fram till 1952 en del av Rogberga kommun till storkommunreformen genomfördes och slog samman Rogberga, Oggestorp, Ödestugu och Barnarp till en kommun med namnet Tenhult. Från och med 1971 ingick sedan Tenhult i Jönköpings kommun.²⁵

---

²⁰ Jubileumsskrift, *Tenhults Idrottsförening 75 år*, 1987, sid 23

²¹ Jubileumsskrift, *Tenhults Idrottsförening 75 år*, 1987, sid 23

²² *tenhult.nu*, 2008

²³ Jubileumsskrift, *Tenhults Idrottsförening 75 år*, 1987, sid 23

²⁴ *Nationalencyklopedin*, 2008, sökord: "fredsmil"

²⁵ *tenhult.nu*, 2008

3. Undersökning

I undersökningen skall jag först ge enligt frågeställningen en kronologisk historisk framväxt av klubben, men också försöka få fram vad det var som gjorde att Tenhults Idrottsförening kunde klättra 3 divisioner på endast 5 år, och sedan stabiliseras på en relativ hög nivå. Att snabbt klättra i tabellen är i fotbollskretsar ofta förknippat med Ljungskiles SK som efter en osannolik resa från de lägre divisionerna slutligen var klara för allsvenskan efter slagit Umeå FC i november 1996.²⁶ I ett försök att finna fakta om Tenhults klättring har jag granskat protokoll och verksamhetsberättelser från föreningen mellan åren 1991-1996. Jag har också läst igenom gamla tidningsurklipp från samma tidsperiod, till största delen från Jönköpings Posten. Slutligen har jag haft en gruppintervju med "det äldre gardet", dvs. personer som på många olika sätt genom åren varit delaktiga i föreningen, representerat av P-O Gustensson, Birger Fransson och Kjell-Åke Johansson, och en intervju med en spelare som var med under dessa år. Under arbetets gång har jag genom ett intensivt detektivarbete hittat många av de saknade protokollen. Det viktigaste fyndet ur föreningens synvinkel som jag funnit är det absolut första protokollet, ett vackert handskrivit, från 1912. Fortfarande saknas vissa år men många är nu återfunna.

3.1 Tenhults IF

Den 3 december 1912 bildades Tenhults Idrottsförening och i anmälan till Svenska Gymnastik- och Idrottsföreningars Riksförbund framgick att ändamålet var; "att genom idrott stärka medlemmarna i fysiskt kännande". Från början fanns 20 aktiva och 4 passiva medlemmar.²⁷ Bildandet av Idrottsföreningen i Tenhult var tidig. Idag finns inte många alltså verksamma föreningar i Småland som är äldre. De äldsta kvarlevorna är Kalmar AIK och Gislaveds IS, båda bildade 1903.²⁸

I det handskrivit protokoll som jag hittade kan man läsa att vid bildandet av Tenhults IF var hela initieringsstyrelsen närvarande; O. Thynell, O. Lundberg, C. Johansson, V. Andersson och H. Arvidsson. Mötet öppnades av Herbert Arvidsson som i ett kort anförande påvisade idrottens stora betydelse för den uppväxande ungdomen och dess storartade utveckling. Olof Thynell utsågs till föreningens första ordförande och Herbert Arvidsson valdes till sekreterare.

---

²⁶ Ljungskiles Sportklubb, 2008

²⁷ Jubileumsskrift, *Tenhults Idrottsförening 75 år*, 1987, sid 1

²⁸ Argus A, 2001, sid 170

Första mötet gick ut på att införskaffa sig stadgar från andra föreningar så att vid nästa möte kunna skriva sina egna.²⁹ Den 9 december var åter hela styrelsen samlade och styrelsen utarbetade ett förslag av stadgar för den nybildade idrottsföreningen och beslöt samtidigt att utlysa ett nytt sammanträde 8 dagar senare den 17 december för att besluta om antagande av stadgarna för föreningen.³⁰

Vid mötet den 11 augusti 1913 beslutade styrelsen att de första klubbmästerskapstävlingar skulle gå av stapeln tre dagar senare i följande grenar; Löpning 100 meter, diskuskastning, höjdhopp med ansats, längdhopp utan ansats, kulstötning och trestegshopp. Den 28 samma månad skulle följande grenar avverkas; Spjutkastning, släggkastning, höjdhopp utan ansats, längdhopp med ansats och stavhopp.³¹ Friidrottsgrenar var vanligt förekommande i idrottsföreningar i början på 1900-talet. Till den första fotbollsmatchen för klubben fick föreningen en inbjudan i 7-manna fotboll av landtmannaskolan. Styrelsen beslutade den 2 april 1914 att Tenhults IF skulle anta utmaningen och representeras av följande spelare; Y. Lindholm, K. Johansson, H. Arvidsson, G. Sjöstrand, G. Petersson, F. Njord och V. Andersson. Till reserver utsågs A. Sjöstrand och N. Lindholm.³²

Den 9 mars 1932 beslöt styrelsen att för första gången inhandla de svart-vita tröjorna som än idag är de färger som förknippas med föreningen. Tidigare hade färgerna varit rött och vitt. Elva tröjor köptes in till fotbolls- och bandylaget samt nio styck svarta mössor till bandylaget.³³

Att föreningen inte började med seriespel för fotbollen i Smålandserien först 1934-35 berodde på vissa kriser under åren dessförinnan. De ekonomiska problemen ledde till att klubben blev av med sin egen hemmaplan och endast fick spela bortamatcher. En rolig anekdot om disciplinära problem berättas från matchen i Sävsjö där fyra spelare med Erik "Bagarn" i spetsen försvann spårlöst i halvtid. De återfanns dock på hotellet där de tillsammans med lagledaren inmundigade en öl. De avslutade trots det matchen och åkte hem med resultatet 1-1.³⁴

---

²⁹ Protokoll, Tenhults IF, dec 1912

³⁰ Protokoll, Tenhults IF, dec 1912

³¹ Protokoll, Tenhults IF, sep 1913

³² Protokoll, Tenhults IF, apr 1914

³³ Protokoll, Tenhults IF, mar 1932

³⁴ Jubileumsskrift, *Tenhults Idrottsförening 70 år*, 1982, sid 10

Under en del av krigsåren låg serieverksamheten nere för Tenhults del, men när den återupptogs 1944-45 kom den hittills bästa placeringen, nämligen tvåa och ett nytt målrekord för klubben 69-35.³⁵ Säsongen 1952-53 kom den första seriesegern i Smålandsserien div. 3 Norrahammarsgruppen och därmed uppflyttning till dåtidens div.2.³⁶ Efter en hel del upp- och nergång under slutet på 1950-talet och början på 1960-talet befanns sig föreningen långt ner i seriesystemet. När föreningen firade sitt 60-års jubileum 1972 vann laget div.6, det var Tenhults 28:e säsong i seriespelet.³⁷

I början på 1950-talet togs initiativet till den nya idrottsplatsen. Bakom förslaget låg främst Eskil Johansson som med Harald Svensson och kommunala representanter drog upp riktlinjerna. Arbetet påbörjades 1955 och tio år senare, med bl.a. militär hjälp på vägen, var idrottsplatsen färdigställd.³⁸

Under åren 1951-1967 fanns det också ett ishockeylag i Tenhult. Första matchen hade dock spelats tidigare nämligen den 26 december 1950 mot Cyrus och resulterade i seger 3-2. Föreningen var ganska framgångsrika och spelade flera säsonger i div.2 och juniorerna gick ett år hela vägen till final i DM. Många lokala kändisar deltog i Tenhults hockeylag genom åren, bl.a. återfanns från fotbollslaget Jönköping Södra Karl-Axel Svensson, Kalle "Låda" Andersson och Lasse Spjuth. Nedläggningen av hockeylaget berodde främst på ekonomiska skäl, men föreningen hade också problem med rekrytering då många spelare värvades av andra klubbar.³⁹

I början av 1970-talet kom ungdomsfotbollen igång på allvar i klubben. Detta är något som föreningen genom åren både har bevarat och utvecklat. Vid årsmötet 1972 valdes den första ungdomssektionen med Arne Hansson som ordförande.⁴⁰

1976 bildades den första damsektionen för att starta ett damlag i fotboll inom föreningen. Året efter deltog man för första gången i seriespelet.⁴¹

---

³⁵ Jubileumsskrift, *Tenhults Idrottsförening 70 år*, 1982, sid 12

³⁶ Smålands Fotbollsförbunds Årsberättelse, 1953

³⁷ Jubileumsskrift, *Tenhults Idrottsförening 70 år*, 1982, sid 12

³⁸ Jubileumsskrift, *Tenhults Idrottsförening 70 år*, 1982, sid 18

³⁹ Jubileumsskrift, *Tenhults Idrottsförening 70 år*, 1982, sid 16

⁴⁰ Jubileumsskrift, *Tenhults Idrottsförening 70 år*, 1982, sid 16

⁴¹ Jubileumsskrift, *Tenhults Idrottsförening 70 år*, 1982, sid 12-16

På 1980-talet tillhörde klubben lingserierna, dvs. de lägre serierna. Året 1980 var ett av få glädjeämnen under decenniet, då laget spelade i div. 6 Nässjö och slutade säsongen högst upp i tabellen och med den imponerande målkvoten 91-8.⁴² Nyförvärvet Bengt Karlsson gjorde under säsongen inte mindre än 42 mål.⁴³

Första hälften av 1990-talet blev den epok då föreningens representationslag skulle avancera i seriesystemet. Perioden 1992-96 skall nedan undersökas i ett försök att hitta en förklaring till den snabba klättringen. Idag år 2008 då uppsatsen skrivs, spelar a-laget sin fjärde raka säsong i div.2.

3.2 Succéåren 1992-1996

Inför säsongen 1992 anställde Tenhults IF Paul Scott som huvudtränare och det är han som får äran att inleda en tid av avancemang. *"Allt förändrades när Paul Scott kom"* berättar Kjell-Åke Johansson under ett samtal med tre initierade profiler i klubben. *"Han var den första som gick in och krävde att man skulle träna för att få spela"*, förtydligar P-O Gustensson.⁴⁴ Henrik Thorzén som var spelare under hela denna tid berättar; *"Paul kom med sin erfarenhet från fotbollslaget Perth och spel i den skotska högsta ligan. Tränaruppdraget var hans första så han kom med en stor inspiration och hunger. Han tillförde direkt en professionell attityd och en ökad träningsdos."*⁴⁵

När jag frågar personer i klubben så är svaret entydigt; det var Paul Scott som krävde en attitydförändring som också gav utslag direkt via avancemang och det var orsaken och början till de framgångsrika åren. Den omedelbara följdfrågan i undersökningen blir om det var en medveten satsning från klubbens sida att ta till sig en tränare med Scotts kvaliteter.

Första gången namnet Paul Scott dyker upp i samband med Tenhults IF är i november 1990, då föreningen kontaktat Scott om en eventuell övergång från IK Tord, i vad jag kan utläsa endast som spelare.⁴⁶ När inte övergången blev av den gången gör klubben ett nytt försök att

---

⁴² Smålands Fotbollsförbunds Årsberättelse, 1980

⁴³ Jubileumsskrift, *Tenhults Idrottsförening 70 år*, 1982, sid 12

⁴⁴ Intervju med Gustensson P-O, Fransson B och Johansson K-Å

⁴⁵ Intervju med Thorzén H

⁴⁶ Protokoll, Tenhults IF, nov 1990

värva Scott som spelare på hösten 1991.⁴⁷ Först efter avslutad säsong 1991 blev det klart att Scott skulle representera Tenhults IF, nu som tränare.⁴⁸

Paul Scott var alltså från första början bara tilltänkt som spelare, men efter en kovändning från föreningen sent på hösten 1991 fick inte tränarna Bengt Åberg och Bengt Karlsson förnyat förtroende och klubben anställde Scott som tränare.⁴⁹

Genom att läsa igenom protokollen från 1991 får jag en förklaring till varför klubben valde att byta tränare och varför skillnaden blev så stor när Scott kom. Redan i januari startar problemen för tränarduon Åberg/Karlsson. De rapporterar att uppslutningen på träning är dålig och troligtvis beror det på att många ryckte in i lumpen.⁵⁰ Problemet med att få folk till träningarna fortsätter, i en rapport från a-laget står det; *"Dåligt med folk på träningarna, ibland bara 4-5 spelare var närvarande plus någon eller några flyktingar."*⁵¹ I mars under träningsmatcherna kan man utläsa att den dåliga uppslutningen har tagit ut sin rätt och Tenhults IF har inkasserat endast förluster. Styrelsen anser att krafttag måste tas till för att få fart på spelarna.⁵² Kräftgången fortsätter under hela vårsäsongen. Styrelsen beslutar i juni att göra försök att värva spelare, föreningen skall kontakta både Jönköping Södra och Husqvarna FF.⁵³ Höstsäsongen blir visserligen något bättre men när nedflyttningen till div. 6 är klar börjar föreningen titta på en ny aspirant till tränare.⁵⁴

Det dåliga resultatet som slutade i nedflyttning och oförmågan att få spelarna att komma till träningarna blev orsaken till att Åberg/Karlsson fick lämna tränarposten och Tenhults IF valde att satsa på Paul Scott. För fotbollsklubbar som inte når resultat är det väldigt ofta förekommande att föreningarna byter tränare. En medveten satsning från Tenhults IF var det inte, utan snarare ett naturligt byte.

Paul Scott skulle hur som helst starta något nytt i klubben. Att träning föder framgång skulle snabbt visa sig. 1992 gick klubben upp en division via kval från div. 6 Huskvarna.⁵⁵ Året

---

⁴⁷ Protokoll, Tenhults IF, aug 1991

⁴⁸ Protokoll, Tenhults IF, okt 1991

⁴⁹ Protokoll, Tenhults IF, okt 1991

⁵⁰ Protokoll, Tenhults IF, jan 1991

⁵¹ Protokoll, Tenhults IF, feb 1991

⁵² Protokoll, Tenhults IF, mar 1991

⁵³ Protokoll, Tenhults IF, jun 1991

⁵⁴ Protokoll, Tenhults IF, sep 1991

⁵⁵ Smålands Fotbollsförbunds Årsberättelse, 1992

efter, 1993, avancerade klubben ytterligare ett steg, trots en dålig start i serien, när laget åter igen kvalade sig upp från div. 5 Norra.⁵⁶ Den dåliga starten skulle dock få andra följder. Scott kände en stor frustration över de tidigt dåliga resultaten och sa impulsivt upp sig, men skulle dock fullfölja säsongen.⁵⁷ Tenhults IF gjorde klart med ny tränare Bo Andersson som skulle ta över. När sedan a-laget vände på skutan och tog sig till kval ville Scott ha sin uppsägning ogjord, men klubben hade redan kommit överrens med Andersson.⁵⁸

Framgången ledde till att nya spelare och egna talanger som utvandrat ville tillbaka till klubben. Bland de bästa nyförvärven fanns Mikael Thorsson som kom från Jönköping Södra -94⁵⁹, Tommy Karlsson från Husqvarna FF kom till säsongen -95⁶⁰ och Björn Ydeborg till säsongen -96.⁶¹ De duktiga spelarna bidrog till stor del till att fotbollslaget kunde behålla och förbättra sin position, men också att många andra ville komma till klubben.⁶²

Trots accepterade resultat, femteplats säsongen -94 och tredjeplats -95, båda i div. 4, valde klubben att åter byta tränare. Klubben och speciellt spelarna ville åter igen ha en "hungrig" tränare, någon som ville lite mer.⁶³ Valet föll på Andrej Dubcicz med proffserfarenhet från Polen som senast hade varit andratränare i Husqvarna FF.⁶⁴ Resultaten lät inte vänta på sig. Under Dubciczs första år tog klubben klivet upp en division genom att vinna div. 4 Nordvästra 1996.⁶⁵ Enligt Thorzén kunde man känna att satsningen och kompetensen hade ökat i styrelsen, vilket i sin tur även satte spår fotbollsmässigt.⁶⁶

Föreningen hade nu fått en klubb i harmoni, med träningsvilliga spelare och ledare och ett rykte om sig som en seriös klubb, vilket under senare år lett till att många spelare är intresserad av att representera klubben. På så sätt har klubben kunnat behålla en stabil nivå och sakta försöka förbättra sig. 2004 avancerade klubben från div. 3 Nordöstra Götaland, med

---

⁵⁶ Smålands Fotbollsförbunds Årsberättelse, 1993

⁵⁷ Protokoll, Tenhults IF, sep 1993

⁵⁸ Intervju med Gustensson P-O, Fransson B och Johansson K-Å

⁵⁹ Protokoll, Tenhults IF, feb 1994

⁶⁰ Protokoll, Tenhults IF, nov 1994

⁶¹ Protokoll, Tenhults IF, okt 1995

⁶² Intervju med Thorzén H

⁶³ Intervju med Thorzén H

⁶⁴ Protokoll, Tenhults IF, okt 1995

⁶⁵ Smålands Fotbollsförbunds Årsberättelse, 1996

⁶⁶ Intervju med Thorzén H

Tomas Ek som tränare, via dubbla kval, dubbelmöte först mot Varberg och sen mot lokalkonkurrenten IK Tord, och har sedan dess tillhört div. 2.⁶⁷

4. Sammanfattningen

Att en liten klubb i ett litet samhälle snart överlevt i 100 år är i sig en prestation. Att i de senaste tolv åren tillhöra div. 3 eller högre gör inte saken sämre. Den kronologiska historiska inblicken i Tenhults Idrottsförening visar på ett stort engagemang och viljan att utvecklas. Liknande undersökningar om föreningen har gjorts tidigare, vilket man kan utläsa ur källmaterialet. Min undersökning har ändå en fördel i att kunna sammanställa två huvudkällor, -70 och -75 års jubileumsskrifter, och därför kunnat få en fylligare och grundligare historisk redovisning. Ingen av de tidigare undersökningarna har haft direkta källanvisningar och ny tilläggsinformation har för första gången hämtas från Smålands Fotbollsförbunds årsberättelser. Framväxten för Tenhults IF har säkerligen liknat många föreningars, vilket i sin tur ger en inblick i det svenska föreningslivets historia och vardag. Föreningens gyllene år, 1992-1996, med tre avancemang i seriesystemet, startade med ett nytt tänkande. Scott krävde att man tränade för att få spela, vilket spelarna snabbt anammade och resultaten uteblev inte. Tyvärr för klubbledningens sida visar undersökningen att någon uttalad satsning var det inte att prata om, snarare en slump, att man fick en tränare med Scotts kvaliteter. Det hade gått dåligt för representationslaget året innan och bytet var därför ofrånkomligt enligt oskriven lag inom fotbollen. Scott var egentligen tänkt som spelare från första början, men fick jobbet som tränare vilket var hans första. Scott var således ett oskrivet kort. Hur som helst är det lyckoträffen Paul Scott med sitt skotska temperament, erfarenhet från proffsfotbollen och sin vinnarattityd som startar en spiral av framgång. Spelarna fick genom resultaten förståelse för att träning krävs för att bli bra. I takt med framgångarna kommer nya bättre spelare och de talanger som utvandrat vill återvända hem. Men det var inte bara hos spelarna Scotts idéer slog rot. När Bo Andersson ledde a-laget till en hedrande femteplats första året i div. 3 och en tredjeplats året efter, var det enligt klubben inte tillräckligt, föreningen ville mer. Tenhults IF sökte en ny drivande och "hungrig" tränare och Andrej Dubcicz blev mannen för jobbet. Satsningen från styrelsen blev mer markant och en ny seriös framtoning av ett satsande lag skulle beskriva Tenhults IF. Att säga att kompetensen ökad i styrelsen och hos dem som jobbade runt representationslaget är kanske fel ordval. Jag

---

⁶⁷ Smålands Fotbollsförbunds Årsberättelse, 2004

påstår att kompetensen redan fanns där, det behövdes bara en liten knuff för att få hjulen att börja rulla.

Paul Scott stavas alltså den stora anledningen till framgången under berörda år. Det är dock klubbens nya seriösa inställning, tillsammans med svallvågarna från Scott med bl.a. nya spelare som ville till Tenhults IF, som är anledningen att framgången inte bara blev för stunden. Med en större förståelse för tränarens betydelse och med ett större värningsarbete skapade klubben en stabilitet i de nya högre divisionerna. En stabilitet som senare har resulterat i ytterligare avancemang under senare år. Klubbens ambitioner stannar inte vid div. 2 som laget tillhör idag, utan föreningen försöker fortfarande att utvecklas och förbättras.

I och med alla återfunna protokoll, verksamhetsberättelser, kassaböcker och andra diverse dokument finns det ganska mycket utforskat material runt klubben, speciellt om de tidiga åren i föreningens barndom. En avgränsning i detta arbete är dock satt, men en vidare forskning skulle vara intressant för framtiden, t.ex. en studie av de första åren i föreningen, inte minst inför klubbens annalkande 100-års jubileum.

5. Käll- och litteraturförteckning

5.1 Källor

Protokoll, Tenhults Idrottsförening, 3 dec. 1912
Protokoll, Tenhults Idrottsförening, 9 dec. 1912
Protokoll, Tenhults Idrottsförening, 11 sep. 1913
Protokoll, Tenhults Idrottsförening, 4 apr. 1914
Protokoll, Tenhults Idrottsförening, 9 mar. 1932
Protokoll, Tenhults Idrottsförening, 12 nov. 1990
Protokoll, Tenhults Idrottsförening, 14 jan. 1991
Protokoll, Tenhults Idrottsförening, 18 feb. 1991
Protokoll, Tenhults Idrottsförening, 25 mar. 1991
Protokoll, Tenhults Idrottsförening, 12 aug. 1991
Protokoll, Tenhults Idrottsförening, 16 sep. 1991
Protokoll, Tenhults Idrottsförening, 21 okt. 1991
Protokoll, Tenhults Idrottsförening, 27 sep. 1993
Protokoll, Tenhults Idrottsförening, 21 feb. 1994
Protokoll, Tenhults Idrottsförening, 22 nov. 1994
Protokoll, Tenhults Idrottsförening, 30 okt. 1995

Smålands Fotbollsförbunds Årsberättelse, Smålands Fotbollsförbund, Jönköping, 1953
Smålands Fotbollsförbunds Årsberättelse, Smålands Fotbollsförbund, Jönköping, 1980
Smålands Fotbollsförbunds Årsberättelse, Smålands Fotbollsförbund, Jönköping, 1992
Smålands Fotbollsförbunds Årsberättelse, Smålands Fotbollsförbund, Jönköping, 1993
Smålands Fotbollsförbunds Årsberättelse, Smålands Fotbollsförbund, Jönköping, 1996
Smålands Fotbollsförbunds Årsberättelse, Smålands Fotbollsförbund, Jönköping, 2004

Jubileumsskrift, *Tenhults Idrottsförening 70 år*, Tenhults idrottsförening 1982
Jubileumsskrift, *Tenhults Idrottsförening 75 år*, Tenhults Idrottsförening 1987

www.tenhult.nu 080318

www.ne.se 080221

www.lsk.se (*Ljungskiles Sportklubb, elektronisk källa*) 080513

Gustensson Per Ove, Fransson Birger, Johansson Kjell-Åke, grupp intervju april 2008.
Thorzén Henrik, intervju maj 2008.

5.2 Litteratur

Jönsson Åke, *Fotboll - Hur världens största sport växte fram*, Historisk Media, Lund 2006

Andersson Torbjörn, *Kung fotboll*, Brutus Östlings Bokförlag Symposion AB, Sthlm 2002

Argus Arne, *Smålands Idrottsförbund 100 år*, Smålands Idrottsförbunds Kansli, Halmstad 2001

Ahlner Sten R, *Minnesskrift - Svensk Fotboll 75 år*, CEWE-förlaget, Sthlm 1979

Nordström Gert Z, Nordström Jockum, Nordström Martin, *Fotboll är vårt spel*, Bokförlaget Cikada AB, Uddevalla 1981